

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการออกเสียงในภาษาจีนของนักเรียนไทย
กรณีศึกษาการแข่งขันทักษะภาษาจีนโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Problems and Guidelines for Error Correction of the Chinese
Pronunciation of Thai Students: A Case Study of Chinese Language
Competitions of the Schools under the Supervision of the Office of
the Basic Education Commission

พิชัย แก้วบุตร*

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

ธีรพงศ์ แก้วมณี

วิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ปักกิ่ง

*e-mail: shi_yu16@hotmail.com

Received: December 27, 2017

Revised: March 17, 2018

Accepted: April 2, 2018

Pichai Kaewbut

Faculty of Liberal Arts and Management Sciences

Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

Theerapong Kaewmanee

College of Chinese Language & Culture, Beijing Normal University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขเรื่องการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทย จากกรณีศึกษาการแข่งขันทักษะภาษาจีนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เข้าแข่งขันจำนวน 250 คน จากศูนย์การแข่งขันทั้ง 4 ภูมิภาค เป็นเวลา 2 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2559-2560 โดยใช้วิธีการลงพื้นที่จริงเพื่อสังเกตการณ์และสำรวจด้วยการบันทึกเสียง และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยและสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไทยมักออกเสียงภาษาจีนผิด รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยและนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทย โดยมีการนำเสนอใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียน 2) ด้านครูผู้สอนภาษาจีน และ 3) ผู้เรียนภาษาจีน เพื่อให้การเรียนการสอนการออกเสียงภาษาจีนมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับนักเรียนไทยมากที่สุด

ผลการวิจัย พบว่า จากผู้เข้าแข่งขัน 250 คน มีข้อผิดพลาดทั้งหมด 389 จุด ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการออกเสียงในระบบสัทอักษรจีน 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยภายในด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ 1) จากระบบเสียงพยัญชนะ 2) จากระบบเสียงสระ 3) จากระบบเสียงวรรณยุกต์ และ 4) ปัจจัยอื่น ๆ สำหรับปัจจัยภายนอก พบสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ 1) ข้อจำกัดของหลักสูตรการเรียน การสอนภาษาจีน 2) ข้อจำกัดจากครูผู้สอน และ 3) ข้อจำกัดจากผู้เรียน ซึ่งได้นำผลของสถิติที่รวบรวมได้ทั้งหมดสรุปผลและนำเสนอเป็นข้อสรุปความผิดพลาดในการออกเสียงของนักเรียนไทยในการแข่งขัน โดยเรียงลำดับจากหัวข้อที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

คำสำคัญ: ปัญหา แนวทางการแก้ไข การออกเสียง ภาษาจีน นักเรียนไทย

Abstract

The objectives of this research were to study Thai students problems concerning the Chinese pronunciation and to offer the guidelines for error correction of Thai students in schools under the supervision of the office of the basic education commission. Researchers gathered data by investigating real time situations, using tape - records to record 250 competitors' pronunciation all over in Thailand during the 2016-2017 academic years. Data were analyzed to find out the causes and factors affecting Thai students' mispronunciation in Chinese language and offer recommendations for the correction concerning three aspects; (1) school's policy on Chinese language instruction, (2) Chinese language teachers, and (3) Chinese language learners in order to find the appropriate methods in teaching Chinese pronunciation for Thai students. The main findings from 250 competitors showed that there were 389 errors which were from 2 main factors. The first factor is the internal factors including 1) Chinese consonant sound system, 2) Chinese vowel sound system, 3) Chinese tones, and 4) other problems. The second factor is external factors including 1) Chinese curriculum limitation 2) teachers limitation, and 3) students limitation. The results were collected and presented to show the most and the least frequent errors produced by Thai students.

Keywords: Problems, Guidelines, Pronunciation, Chinese Language, Thai Students

บทนำ

ปัจจุบันภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญและทรงอิทธิพลภาษาหนึ่งในบรรดาภาษาต่างประเทศที่สอง กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เปิดสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ในปี พ.ศ. 2560 จึงได้มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวนมาก เช่น โครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีน จัดทำโครงการโดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยนานาชาติปริดิพนิมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน) เพื่อจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผู้สอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ มีความเป็นสากล เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งโครงการดังกล่าวได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในระดับการศึกษาต่าง ๆ พร้อมทั้งผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เป็นผู้รับรองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

ในระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา การเรียนการสอนภาษาจีนในสังกัด สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกระทั่งปัจจุบันโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสังกัด สพฐ. เปิดสอนภาษาจีนทั่วประเทศไทยมากถึง 952 แห่ง จัดตั้งศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน 42 แห่ง และมีห้องเรียนขงจื่อในกำกับดูแล 6 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนภาษาจีนอย่างเข้มแข็ง

ซึ่งหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนของ สพฐ. คือ สถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีน (Translation Institute and Chinese Promotion) เป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแปลภูมิปัญญาสากล การแปลภูมิปัญญาไทยสู่สากล รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สองและภาษาประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน (ภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมัน สเปน รัสเซีย พม่า ลาว เขมร มลายูและเวียดนาม) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

จากผลการประชุมใหญ่ผู้ดูแลศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศประจำปี 2557 ซึ่งจัดโดยสถาบันการแปลและส่งเสริมภาษาจีนได้เสนอให้มีการจัดการแข่งขันทักษะภาษาจีนชิงถ้วยรางวัล สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ โดยประกอบด้วยรายการแข่งขันร้องเพลง เล่านิทาน ละครร้องภาษาจีน ซึ่งการแข่งขันทุกรายการมีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาจีนผ่านกิจกรรมบันเทิง โดยการแข่งขันแต่ละประเภทมีการออกแบบให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานหรือศักยภาพทางภาษาที่แตกต่างกัน สามารถมีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันได้โดยทั่วถึงและการแข่งขันในแต่ละประเภทไม่เน้นการท่องจำโดยผู้เรียนไม่ทราบความหมายในเนื้อหาที่ท่องจำ แต่มีเป้าประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากกระบวนการฝึกฝน

ผู้เรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันในรายการต่าง ๆ เป็นประชากรในการวิจัยที่สำคัญในการศึกษาการออกเสียงใน

ภาษาจีนของนักเรียนไทย ซึ่งการออกเสียงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการใช้ภาษาในการสื่อสาร ในการพูดหรือการสื่อสารในภาษานั้น ๆ หากมีการออกเสียงที่ผิดพลาด ไม่ชัดเจน คลุมเครือ ไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยใดจะส่งผลให้ความหมายของการสื่อสารนั้นเปลี่ยน หรือไม่สามารถสื่อสารให้ตรงกับเป้าหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อได้ ดังนั้นการเรียนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาต่างประเทศที่มีเสียงวรรณยุกต์กำกับ เรื่องการออกเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา
2. เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับครูผู้สอนภาษาจีนในการเฝ้าระวังเรื่องการออกเสียงภาษาจีนของผู้เรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้เรียนภาษาจีนสามารถออกเสียงภาษาจีนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารวิชาการโดยศึกษาจากเอกสารประเภทหนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีด้านภาษาศาสตร์ ทฤษฎีการออกเสียงภาษาจีนกลาง บทความเรื่องการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทย ปัญหาที่พบบ่อยด้านการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทย เป็นต้น
2. การสังเกตการณ์จากการลงพื้นที่เป็นคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันในศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในเขตกรุงเทพมหานคร โรงเรียนราชวินิตประทุมวังแค ภาคกลางโรงเรียนหนองฉางวิทยา ภาคตะวันออกโรงเรียนระยองวิทยาคมและโรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโรงเรียนปรางค์กู่และภาคใต้โรงเรียนสภาราชินี 2 ซึ่งมีนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะภาษาจีนรวมทั้งสิ้น 250 คน เก็บข้อมูลจากการแข่งขันประเภทร้องเพลง เล่นดนตรี และละครสั้นภาษาจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2560
3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลจากการสังเกตการณ์ที่รวบรวมได้จัดแบ่งประเภทเป็นการวิเคราะห์จากปัจจัยภายใน คือ การออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของภาษาจีน โดยนำผลของสถิติที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาสรุปผลและนำเสนอเป็นข้อสรุปความผิดพลาด และการวิเคราะห์จากปัจจัยภายนอกที่ทำให้ผู้เรียนภาษาจีนประสบปัญหาด้านการออกเสียง

เช่น โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาจีนของโรงเรียน ปัจจัยจากครูผู้สอน เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองมิติมาวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนด้านการออกเสียงภาษาจีนของครูผู้สอนภาษาจีนและนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัย

ระบบเสียงทางภาษา สามารถแบ่งออกเป็นหน่วยเสียง (Phoneme) ย่อยได้ 3 ชนิด คือ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งจากการค้นคว้าในปัจจุบัน (Benedict, 1976) ภาษาไทยจัดอยู่ในตระกูลภาษาไท-กะได (Tai-Kadai Languages) ซึ่งมีลักษณะเด่นทางภาษาที่คล้ายคลึงกับภาษาจีน คือ มีหน่วยเสียง “วรรณยุกต์” อยู่ในระบบเสียงทางภาษา เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักเรียนที่ใช้ภาษาแม่ที่ไม่มีวรรณยุกต์อยู่ในระบบเสียงทางภาษาแล้ว (ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย ภาษาอินโดนีเซีย ภาษามลายู เป็นต้น) นับได้ว่า นักเรียนไทยนั้นก็ยังมิมีข้อได้เปรียบอยู่บ้างในการเรียนการออกเสียงวรรณยุกต์ในระบบสัทอักษรจีน แต่ในระบบการออกเสียงพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยและภาษาจีนต่างก็มีข้อแตกต่างที่ชัดเจนอยู่หลายประการ เช่น การออกเสียงเบา (轻声) สำเนียงพูดม้วนลิ้น (儿化音) การผันเสียง (变调) เป็นต้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่นักเรียนไทยมักใช้ในการเรียนภาษาจีน คือ การเทียบเคียงระบบเสียงจากภาษาไทยเป็นการออกเสียงแบบภาษาจีน ซึ่งเป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนไทยเกิดข้อผิดพลาดในการออกเสียงสัทอักษรจีนอย่างชัดเจน

จากการลงพื้นที่สังเกตการณ์ เก็บข้อมูลและเป็นคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันทักษะทางภาษาจีนในการแข่งขันประเภทร้องเพลง เล่นดนตรี ละครสั้นภาษาจีนทั้งสิ้น 6 แห่งในทุกภูมิภาค พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อออกเสียงระบบสัทอักษรจีนของนักเรียนไทยสามารถสรุปได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยภายใน ซึ่งจากผู้เข้าแข่งขัน 250 คน มีข้อผิดพลาดทั้งหมด 389 จุด และปัจจัยภายนอก ซึ่งได้นำผลของสถิติที่รวบรวมได้ทั้งหมด สรุปผลและนำเสนอเป็นข้อสรุปความผิดพลาดในการออกเสียงของนักเรียนไทยในการแข่งขัน โดยเรียงลำดับจากหัวข้อที่พบบ่อยที่สุดไปยังน้อยที่สุด ดังนี้

1. สาเหตุปัญหาการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายใน

ทฤษฎีภาษาระหว่างกลางหรืออंतरภาษา (Inter-language) คือ ระบบภาษาตามแบบฉบับของผู้เรียนที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในช่วงการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นขั้นตอนการพัฒนาไปสู่ความรู้ความเข้าใจภาษาเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ (Huang Borong, 2011) ซึ่งภาษาระหว่างกลาง หมายถึงถึง

กระบวนการเรียนรู้ภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเกิดข้อผิดพลาด และก่อให้เกิดระบบทางภาษาที่ผิดเพี้ยนไปจากระบบทางภาษาของภาษาแม่ (ภาษาไทย) หรือระบบทางภาษาของภาษาเป้าหมาย (ภาษาจีน) และเมื่อกล่าวถึงภาษาระหว่างกลางในระบบการออกเสียงแล้ว ผลกระทบจากภาษาแม่ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนภาษาเป้าหมายในระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูงมักเกิดข้อผิดพลาดอยู่เสมอ

ปัญหาการออกเสียงไม่ชัดเจน เป็นเรื่องปกติสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองซึ่งครูผู้สอนภาษาจีนหลาย ๆ ท่านก็ประสบกับปัญหาการออกเสียงที่ไม่ถูกต้องของผู้เรียนอยู่เสมอจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์และเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น พบว่า ข้อผิดพลาดในระบบการออกเสียงสัทอักษรจีนของผู้เข้าแข่งขันในหลายพื้นที่มีสาเหตุจากปัจจัยภายใน ดังนี้

1.1 สาเหตุจากระบบเสียงพยัญชนะของระบบสัทอักษรจีน

ปัญหาการออกเสียงม้วนลิ้นในภาษาจีน (舌尖后音) ดังเช่น เสียงพยัญชนะ zh, ch, sh, r เป็นปัญหาเรื้อรังที่แก้ไม่ได้โดยเฉพาะผู้เรียนภาษาจีนในระดับต้นถึงระดับกลาง เนื่องจากระบบเสียงในภาษานั้นไม่มีเสียงม้วนลิ้น นักเรียนไทยส่วนใหญ่จึงมักใช้วิธีเทียบเคียงจากภาษาแม่ (ภาษาไทย) เช่น นำเสียงโคนฟันจากเสียงพยัญชนะ จ ช ส ษ ศ ล และ ฟ มาออกเสียงแทนพยัญชนะ zh, sh, r ในภาษาจีน และนำเสียงโคนฟันด้านบนจากเสียงพยัญชนะ ช ฌ และ ฌ มาออกเสียงเทียบเคียงหรือแทนพยัญชนะ ch ในภาษาจีน เหตุผลนี้เองที่ทำให้นักเรียนไทยไม่สามารถแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างเสียงพยัญชนะ zh, ch, sh, r กับเสียงพยัญชนะ z, c, s, l ออกจากกันได้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ผิด	การออกเสียงที่ถูกต้อง
พยัญชนะ zh		
真	zēn	zhēn
这	zè	zhè
重	zòng	zhòng
พยัญชนะ ch		
吃	cī	chī
宠	cǒng	chǒng
重	cóng	chóng
พยัญชนะ sh		
水	suǐ	shuǐ
少	sǎo	shǎo
说	suō	shuō
พยัญชนะ r		
热	lè	rè
人	lén	rén
然	lán	rán

การวิเคราะห์จากข้อผิดพลาดร้อยละ 40.3 พบว่า นอกจากนักเรียนไทยจะใช้วิธีการนำภาษาแม่ มาเทียบเคียงกับการออกเสียงในภาษาจีนซึ่งเป็นการถ่ายโอนทางภาษาเชิงลบ ทำให้การออกเสียงเกิดความผิดพลาดและคลาดเคลื่อนแล้วนั้น นักเรียนไทยยังสับสนกับกลุ่มเสียงม้วนลิ้น (舌尖后音) พยัญชนะเสียง zh, ch, sh และกลุ่มเสียงปุ่มเหงือก

(舌尖前音) พยัญชนะเสียง z, c, s ซึ่งในภาษานั้นไม่มีกลุ่มเสียงม้วนลิ้น ผู้เรียนจึงใช้วิธีการตัดทอนความยากโดยการละการออกเสียงกลุ่มเสียงม้วนลิ้นแล้วใช้กลุ่มเสียงปุ่มเหงือก z, c, s แทนที่ zh, ch, sh ในกลุ่มเสียงม้วนลิ้นทั้งหมดเพื่อง่ายต่อการจดจำ เพราะเข้าใจว่าเสียงพยัญชนะสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกันสามารถใช้แทนกันได้ แต่ในความเป็นจริง

เสียงของกลุ่มคำศัพท์ม้วนลิ้นและเสียงของกลุ่มคำศัพท์เสียงปุ่มเหงือกทำให้คำมีความหมายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง (ตารางที่ 2) และผู้เรียนบางกลุ่มเมื่อสามารถฝึกออกเสียงกลุ่มเสียงม้วนลิ้นได้แล้ว ก็ยังมีปัญหาการออกเสียงสลับกับกลุ่มเสียงปุ่มเหงือกเนื่องจากไม่สามารถแยกความแตกต่างของการออกเสียงของทั้งสองกลุ่มได้อย่างแท้จริง แต่ใช้วิธีการจดจำเป็นคำ ๆ เมื่อเกิดบทสนทนาที่อยู่นอกเหนือจาก

บทพูดหรือเนื้อเพลงที่ศูนย์การแข่งขันกำหนดไว้ ทำให้เห็นถึงระดับภาษาและข้อบกพร่องที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างเสียงพยัญชนะ zh/z และเสียงพยัญชนะ ch/c คือ เป็นเสียงกึ่งเสียดแทรก (塞擦音) แต่พยัญชนะ sh/s เป็นเสียงเสียดแทรก (擦音) ซึ่งเสียงเสียดแทรกจะมีลมออกมาจากไรฟันชัดเจนกว่าเสียงกึ่งเสียดแทรก

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเสียงม้วนลิ้นและกลุ่มเสียงปุ่มเหงือกของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเสียงม้วนลิ้นและกลุ่มเสียงปุ่มเหงือกของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน					
กลุ่มเสียงม้วนลิ้น (舌尖后音) zh ch sh			กลุ่มเสียงปุ่มเหงือก (舌尖前音) z c s		
อักษรจีน	สัทอักษรจีน	ความหมาย	อักษรจีน	สัทอักษรจีน	ความหมาย
之	zhī	แห่ง	工资	gōngzī	เงินเดือน
门诊	ménzhěn	คลินิกผู้ป่วยนอก	怎么	zěnmě	ทำไม
钟	zhōng	นาฬิกา	踪	zōng	ร่องรอย
迟	chí	สาย/ช้า	词	cí	คำ
重*	chóng	ซ้ำ	从	cóng	จาก
处	chù	ส่วน	醋	cù	จิ๊กโฉ่ว
睡	shuì	นอน	岁	suì	ปี
上	shàng	บน	丧	sàng	งานอวมงคล
数	shù	จำนวน	素	sù	ขาว
* หมายเหตุ 重 เป็นคำที่สามารถอ่านได้หลายเสียงเช่น chóng zhòng ซึ่งการอ่านที่ต่างกันมีความหมายต่างกัน					

กลุ่มเสียงปุ่มเหงือกหน้า (舌尖前音) พยัญชนะเสียง j, q, x เป็นอีกหนึ่งกลุ่มเสียงในระบบสัทอักษรจีนที่นักเรียนไทยก็มีอัตราการออกเสียงผิดพลาดถึงร้อยละ 14.3 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียง x ที่ผู้เรียนระดับต้นมักใช้ การออกเสียง x หรือ ส ในภาษาไทยมาเทียบเคียง หรือใช้การออกเสียง C ในภาษาอังกฤษมาเทียบเคียง ซึ่งการใช้การเทียบเคียงทั้ง 2 ลักษณะ

ไม่เพียงทำให้การออกเสียงนั้นไม่ถูกต้อง ยังเป็นการฝึกและจดจำที่ผิดซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ภาษาจีนในระยะยาว หากผู้เรียนไม่ตระหนักถึงการออกเสียงปุ่มเหงือกหน้า จะส่งผลให้การออกเสียง x ผิดเพี้ยนจนไม่สามารถแก้ไขได้และกลายเป็นข้อผิดพลาดถาวร

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ผิด	การออกเสียงที่ถูกต้อง
西	ซี	xī
新	จิน	xīn
行	สิง	xíng
想	เสียง	xiǎng
习	สี	xí
* หมายเหตุ ในการออกเสียงบางพยางค์ไม่สามารถใช้สัทอักษรจีนได้ เนื่องจากไม่มีเสียงเหล่านี้ในระบบสัทอักษรจีน จึงใช้ภาษาไทยในการเทียบเคียง		

ผลวิเคราะห์ด้านพยัญชนะข้างต้นเป็นเสียงพยัญชนะเพียงส่วนหนึ่งที่นักเรียนไทยมักประสบปัญหาในการเรียนการออกเสียงในภาษาจีน แต่เป็นกลุ่มที่มีความผิดพลาดรองลงมามากถึงร้อยละ 3.8 ซึ่งนักเรียนบางกลุ่มอาจไม่ประสบกับปัญหาดังกล่าวแต่อาจประสบปัญหากับกลุ่มพยัญชนะ

ในกลุ่มเสียงอื่น เช่น g, k, h เป็นต้น นอกจากนี้จากการสังเกตพบว่า ปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะภาษาจีนของนักเรียนไทยที่ยังคงเป็นปัญหา คือ การออกเสียงสัทอักษรจีนแบบเก่า เช่น b, p, m, f ซึ่งมีผลเมื่อผสมคำจะทำให้การอ่านออกเสียงมีความผิดพลาดไม่ชัดเจน

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (พยัญชนะ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน			
การออกเสียงที่ถูกต้อง	การออกเสียงที่ผิด	การผสมคำ	การออกเสียงที่ผิด
b : bō (โป)	ปัว หรือ ปอ	老婆 (lǎopó)	lǎo ผัว
p : pō (โพ)	พั่ว หรือ พอ	泼水 (pōshuǐ)	พอ shuǐ
m : mō (โม)	มัว หรือ มอ	魔鬼 (móguǐ)	หมอ guǐ
f : fō (โฟ)	ฟัว หรือ ฟอ	佛祖 (fó zǔ)	ฝอ zǔ
* หมายเหตุ ในการออกเสียงบางพยางค์ไม่สามารถใช้สัทอักษรจีนได้ เนื่องจากไม่มีเสียงเหล่านี้ในระบบสัทอักษรจีน จึงใช้ภาษาไทยในการเทียบเคียง			

1.2 สาเหตุจากระบบเสียงสระของระบบสัทอักษรจีน

การออกเสียงสระในระบบสัทอักษรจีนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สระเดี่ยวและสระผสมซึ่งในการสังเกตพบว่า นักเรียนไทยมีปัญหาการออกเสียงกับสระทั้ง 2 ประเภท ในประเภทของสระเดี่ยว พบว่า ปัญหาการออกเสียงสระเดี่ยว ü มีความผิดพลาดมากที่สุดถึงร้อยละ 16.4 และพบข้อผิดพลาดนี้บ่อยที่สุด จากปัญหาการออกเสียงสระเดี่ยว ü ส่งผลให้นักเรียนไทยมีปัญหาการออกเสียงสระผสมในตระกูลที่มีสระเดี่ยว ü ผสมอยู่ด้วยทั้งหมด เช่น üe, üan, ün เป็นต้น

เนื่องจากเสียงสระเดี่ยว ü และกลุ่มสระผสม üe,

üan, ün ไม่ปรากฏอยู่ในระบบเสียงสัทอักษรภาษาไทย ฉะนั้นในการออกเสียงสระเหล่านี้นักเรียนไทยส่วนใหญ่มักใช้วิธีเดียวกับการออกเสียงในพยัญชนะ คือ นำเสียงที่ใกล้เคียงจากระบบการออกเสียงสัทอักษรภาษาไทยมาเทียบเคียงกับภาษาจีนทำให้การออกเสียงสระเดี่ยวและสระผสมตระกูล ü ไม่ถูกต้อง

อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไทยออกเสียงสระเดี่ยวและสระผสมตระกูล ü ไม่ถูกต้อง คือ การผันรูปของการเขียนสัทอักษรจีน เช่น เมื่อนำพยัญชนะ j, q, x และ y มาผสมกับสระ ü, üe, üan และ ün ตามกฎของการเขียนสัทอักษรจีนจะตัดจุด 2 จุดบนตัว u ออก ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการออกเสียงที่ถูกต้อง เช่น

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ผิด	การออกเสียงที่ถูกต้อง
愿	yàn	yuàn
语	อยู่	yǔ
月	yè	yuè
剧	zhù	jù
去	qì	qù
续	ชู่	xù
* หมายเหตุ ในการออกเสียงบางพยางค์ไม่สามารถใช้สัทอักษรจีนได้ เนื่องจากไม่มีเสียงเหล่านี้ในระบบสัทอักษรจีน จึงใช้ภาษาไทยในการเทียบเคียง		

จากการศึกษา พบว่า การออกเสียงในระบบสัทอักษรของภาษาจีน นอกจากความถูกต้องของตำแหน่งลิ้นแล้ว รูปปากเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้การออกเสียงสัทอักษรจีนนั้น ๆ มีความถูกต้องหรือใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาาระบบภาษาจีนปัจจุบันมีการบัญญัติและสรุปรูปปากของการออกเสียงในภาษาจีนเป็น 4 ลักษณะเรียกว่า “รูปปาก 4 ลักษณะ” (四呼) ดังนี้ 1) รูปปากเปิด (开口呼) เช่น สระ a, e, ai, ei, ao เป็นต้น 2) รูปปากกลม (合口呼) เช่น สระ u, uo, uai, ui, uan เป็นต้น 3) รูปปากแบน (齐齿呼) เช่น สระ i, ie, iao, ian, in เป็นต้น และ 4) รูปปากกลมแล้วแบน (撮口呼) เช่น สระ ü, üe, üan, ün เป็นต้น หากผู้เรียนสามารถเลียนแบบรูปปากได้ถูกต้องจะมีผลช่วยให้การออกเสียงคำที่ประกอบด้วยสระนั้น ๆ มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น จากการสังเกตการณ์ พบว่า สระ ie เป็นเสียงสระที่นักเรียนไทยประสบปัญหามากถึงร้อยละ 12.2 และสระ ie ยังเป็นสระที่มีความเกี่ยวเนื่องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เช่น คำว่า 谢谢 xièxiè หมายถึง “ขอบคุณ” เป็นคำที่นักเรียนจะต้อง

ใช้ในชีวิตประจำวันทุกวันและเป็นคำที่นักเรียนทุกคนจะต้องพูดหลังจบการแข่งขัน พบว่า นักเรียนจำนวนมากออกเสียง ie เป็น ia ซึ่งทั้ง 2 เสียงอยู่ในลักษณะรูปปากแบนทั้งคู่เพียงแค่เสียงท้าย ia เป็นเสียง a ซึ่งเป็นเสียงในลักษณะรูปปากเปิดจะต้องอ้าปากกว้างกว่า e ทำให้การออกเสียง ie ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ นักเรียนบางกลุ่มยังนำเสียงสระ “เีย” ในระบบการออกเสียงของภาษาไทยมาเทียบเคียง ซึ่งในระบบเสียงภาษาไทย ไม่มีการแบ่งแยกเสียง ia และ ie เหมือนกับระบบเสียงภาษาจีน เช่น ในภาษาไทยคำว่า “เมี๊ย” “เเป๊ย” “เปี้ย” “เสี้ย” “เตี้ย” ถึงแม้จะออกเสียงใกล้เคียงกับระบบเสียงสระภาษาจีน ia หรือ ie ก็ตาม แต่ความหมายในภาษาไทยของคำ “เมี๊ย” “เเป๊ย” “เปี้ย” “เสี้ย” “เตี้ย” ก็ยังคงเดิมไม่ได้มีความหมายที่ต่างออกไปจากเดิม แต่ในภาษาจีนการออกเสียง ie เป็น ia ความหมายของคำนั้น ๆ จะมีความหมายที่ต่างกัน เช่น 歇 xiē หมายถึง “พักผ่อน” 吓 xià หมายถึง “กลัว” จะเห็นได้ว่า เพียงรูปปากที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยก็มีผลทำให้การสื่อความหมายในภาษาจีนผิดพลาดอย่างรุนแรง

ตารางที่ 6 ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ถูกต้อง	การออกเสียงที่ผิด
ออกเสียงจาก ie เป็น ia		
蝴蝶	húdié	húdiá
接	jiē	jiǎ
灭亡	mièwáng	miàwáng
别	bié	biá
茄子	qiézi	qiázi
ออกเสียงจาก ia เป็น ie		
大家	dàjiā	dàjiē
打架	dǎjià	dǎjiè

ในลักษณะเดียวกับการออกเสียงสระ ua และ uo ในระบบการออกเสียงภาษาจีน นักเรียนไทยใช้วิธีการเทียบเคียงมาใช้จนเกิดเป็นข้อผิดพลาดมากถึงร้อยละ 3.4 แท้จริงแล้วในระบบเสียงภาษาไทยสระ “ัว” นั้นสามารถออกเสียง

ได้ 2 แบบ คือ ua หรือ uo เช่น คำว่า “หัว” “มัว” “บัว” จะออกเสียงคล้ายกับสระ ua แต่คำว่า “กลัว” กลับออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงสระ uo

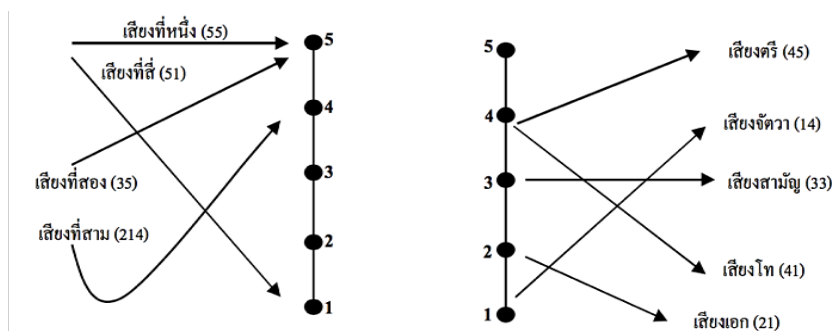
ตารางที่ 7 ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (สระ) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ถูกต้อง	การออกเสียงที่ผิด
ออกเสียงจาก uo เป็น ua		
生活	shēnghuó	shēnghuá
结果	jiéguǒ	jiéguā
获得	huòdé	huàdé
ออกเสียงจาก ua เป็น uo		
会话	huìhuà	huìhuò
刮风	guāfēng	guōfēng
夸奖	kuājiǎng	kuōjiǎng
西瓜	xīguā	xīguō
花	huā	huō

1.3 สาเหตุจากระบบเสียงวรรณยุกต์ของระบบสัทอักษรจีน

นักเรียนไทยระดับต้นมักนำเสียงวรรณยุกต์ในระบบการออกเสียงภาษาไทยมาเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์ในระบบสัทอักษรจีน เช่น นำเสียงวรรณยุกต์สามัญมาเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่หนึ่งใช้เสียงวรรณยุกต์จัตวา มาเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สองใช้เสียงวรรณยุกต์-

เอกมาเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สามและใช้เสียงวรรณยุกต์โทมาเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สี่ วิธีการเช่นนี้อาจจะมีประโยชน์สำหรับนักเรียนไทยในการเรียนระบบการออกเสียงสัทอักษรจีน แต่หากวิเคราะห์เชิงลึกจะพบว่า จากระดับเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาจีนและภาษาไทยมีข้อแตกต่างอยู่หลายจุดซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้การออกเสียงภาษาจีนในหลายประเด็นดังนี้ (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิการเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย

1. วรรณยุกต์เสียงสามัญของภาษาไทยมีระดับเสียงอยู่ที่ (33) แต่วรรณยุกต์เสียงที่หนึ่งในภาษาจีนมีระดับเสียงที่สูงกว่า คือ (55) ฉะนั้นการนำเสียงวรรณยุกต์เสียงสามัญมาเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่หนึ่งในภาษาจีน ทำให้เสียงที่ออกมานั้นสูงไม่ถึงระดับ (55) เช่น คำว่า 飞机 fēijī ซึ่งเป็นข้อผิดพลาดที่มีสถิติมากถึงร้อยละ 4.2

2. วรรณยุกต์เสียงจัตวาของภาษาไทยมีระดับเสียงอยู่ที่ (14) แต่วรรณยุกต์เสียงที่สองในภาษาจีนมีระดับเสียงอยู่ที่ (35) ถึงแม้ว่าทั้งสองเสียงนี้จะเสียงไล่ระดับจากต่ำไปสูง แต่เมื่อนักเรียนไทยนำวรรณยุกต์เสียงจัตวา มาเทียบเคียงกับวรรณยุกต์เสียงที่สองในภาษาจีน ทำให้รู้สึกว่าการออกมาก่อนข้างช้ากว่าปกติ ทั้งนี้เป็นเพราะช่องระดับการไล่เสียง

ในเสียงวรรณยุกต์จัตวาจะกว้างกว่าวรรณยุกต์เสียงที่สองในภาษาจีน ซึ่งจากสถิติ พบว่า ข้อผิดพลาดดังกล่าวมีสถิติมากถึงร้อยละ 2.8

3. ถึงแม้ว่าวรรณยุกต์เสียงที่สี่ในภาษาจีนจะมีระดับเสียง (51) ซึ่งมีช่องเสียงที่ยาวกว่าเสียงวรรณยุกต์โท (41) แต่จากสถิติร้อยละ 1.4 กลับพบว่า เมื่อนักเรียนไทยนำเสียงวรรณยุกต์โทมาเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สี่ในภาษาจีนนั้น มักจะออกเสียงได้ยาวและช้ากว่าปกติ Zhengying, (2002) ได้วิเคราะห์ปัญหานี้ว่าเกิดขึ้นจากปัจจัยด้านธรรมชาติของภาษา วรรณยุกต์เสียงโทเป็นเสียงลดระดับ ถ้าหากผู้พูดออกเสียงดังกว่าอย่างรวดเร็ว กระชับคำจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่

ผู้พูดนั้นดุดันไม่มีมารยาทในการพูด ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการพูดในวัฒนธรรมไทย ปัจจุบันนี้จึงส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สี่ในภาษาจีนที่ช้ากว่าปกติ ซึ่งฟังดูแล้วไม่เป็นธรรมชาติเหมือนกับการออกเสียงของเจ้าของภาษา

4. การออกเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สาม (214) ในภาษาจีนของนักเรียนไทยมักพบปัญหา คือ การออกเสียงไม่สุดถึงระดับที่ (214) แต่จะออกเสียงก้ำกึ่ง คือ ออกเสียงเพียงระดับ (213) ทำให้คำในวรรณยุกต์ (214) มีเสียงก้ำกึ่งระหว่างเสียง (214) และ (35) นั่นคือ เสียงสองและเสียงสามในระบบการออกเสียงภาษาจีน ซึ่งจากสถิติ พบว่า ข้อผิดพลาดดังกล่าวมีสถิติมากถึง ร้อยละ 1.2

ตารางที่ 8 ตัวอย่างการออกเสียง (วรรณยุกต์) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง (วรรณยุกต์) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
อักษรจีน	การออกเสียงที่ถูกต้อง	การออกเสียงที่ผิด
评委	píngwěi	píngwěi (213)
歌曲	gēqǔ	gēqǔ (213)
温暖	wēnnuǎn	wēnnuǎn (213)
敬请	jìngqǐng	jìngqǐng (213)
根本	gēnběn	gēnběn (213)
转	zhuǎn	zhuǎn (213)
久	jiǔ	jiǔ (213)
口	kǒu	kǒu (213)

1.4 สาเหตุจากปัจจัยอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในระบบเสียงวรรณยุกต์พบว่า นักเรียนไทยมักออกเสียงวรรณยุกต์เสียงที่สองและสี่ในภาษาจีนได้ค่อนข้างยาวและช้ากว่าปกติ ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไทยลากเสียงสัทอักษรจีนให้ยาวขึ้นหรือช้ากว่าปกตินั้น สามารถวิเคราะห์ได้จากปัจจัย ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นภาษาที่เน้นคำหลัง (后重型语言) คำสองพยางค์ในภาษาไทยบางคำที่พยางค์หลังเป็นเสียงยาว ในภาษาพูดส่วนใหญ่มักปรากฏว่า สามารถออกเสียงพยางค์แรกให้สั้นกว่าปกติ และเน้นเสียงพยางค์หลังให้ยาวขึ้นกว่าปกติได้ เช่น คำว่า “สองแถว” “อาจารย์” “น้ำร้อน” “มือถือ” “รองเท้า” เป็นต้น ส่งผลให้เมื่อนักเรียนไทยออกเสียงคำสองพยางค์ในภาษาจีน มักจะกร่อนเสียงพยางค์แรกให้สั้นลง และเน้นคำพยางค์หลังให้ยาวขึ้น ซึ่งภาษาจีนจะเรียกข้อผิดพลาดกรณีเช่นนี้ว่า “先抑后扬” ปัจจุบันดังกล่าวยัง

ส่งผลให้นักเรียนไทยค่อนข้างมีอุปสรรคต่อการออกเสียงสัทอักษรจีนในวรรณยุกต์เสียงเบา (轻声) ในภาษาจีนอีกด้วย

2. การลากเสียงพยางค์หลังให้ยาวขึ้นในภาษาไทยจะทำให้ภาษาของผู้พูดดูมีความนิ่นนวล อ่อนโยน มีมารยาท และน่าฟังยิ่งขึ้น และการลากเสียงคำให้ยาวขึ้นยังสามารถเน้นน้ำหนักความหมายของคำให้เป็นความหมายที่มากขึ้นหรือทวีคูณได้อีกด้วย ซึ่งธรรมชาติทางภาษาและความเคยชินเช่นนี้เป็นการถ่ายโอนทางภาษาเชิงลบ ซึ่งส่งผลด้านลบต่อนักเรียนไทยในการพูดภาษาจีนให้ได้สำเนียงที่ถูกต้อง

3. คำในภาษาไทยมีการแบ่งแยกคำเสียงสั้นและคำเสียงยาวอย่างชัดเจน ส่งผลให้เมื่อนักเรียนไทยต้องออกเสียงคำที่เป็นเสียงยาวในภาษาจีนก็อาจจะฟังดูยาวและไม่ชัดถ้อยชัดคำเท่ากับเสียงของเจ้าของภาษาซึ่งเป็นหนึ่งในข้อผิดพลาดทางการออกเสียง

ตารางที่ 9 ตัวอย่างการออกเสียง (ประโยค) ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน

ตัวอย่างการออกเสียง(ประโยค)ของนักเรียนไทยในการแข่งขันทักษะภาษาจีน		
ประโยค	การออกเสียงที่ถูกต้อง	การออกเสียงที่ผิด
今天老师的衣服很漂亮!	piàoliang	piàoliàng
jīntiān lǎoshī de yīfu hěn piàoliang !		
ออกเสียงและเน้นคำว่า 亮 (liàng) ให้ยาวขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งคำนี้ควรออกเสียงเป็นเสียงเบา คือ (liang)		
他中文很厉害!	lìhài	lìhài (ลากเสียงยาว)
tā zhōngwén hěn lìhài !		
ออกเสียงเน้นคำว่า 害 (hài) เพื่อเพิ่มน้ำหนักของความหมาย		
你吃不吃?	chī bu chī	chī bu chī (ลากเสียงยาว)
nǐ chī bu chī ?		
เน้นคำว่า 吃不吃 (chī bu chī) ให้ยาวขึ้นเพื่อให้ภาษาน่าฟังและไม่หยาบกระด้าง		

2. สาเหตุปัญหาการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียนไทยที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก

จากการวิเคราะห์ พบว่า ยังมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นข้อจำกัดต่อนักเรียนไทยในการเรียนรู้ระบบ การออกเสียง สัทอักษรจีน สามารถสรุปเป็นปัจจัยย่อยได้ดังนี้

2.1 ข้อจำกัดจากหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน

ในปี พ.ศ. 2549 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ.2549-2553) ซึ่งในยุทธศาสตร์การดำเนินการได้กล่าวถึงการเร่งจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละระดับการศึกษา ให้ได้มาตรฐานและเป็นแนวทางต่อเนื่องกัน

สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้จัดทำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ขึ้นเพื่อให้โรงเรียนที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนของตน จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาจีน 12 ปี (ป.1-ม.6) หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (ม.1-ม.6) และหลักสูตรภาษาจีน 3 ปี (ม.4-ม.6)

นอกจากนี้ยังมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีน พ.ศ. 2557 กล่าวถึงการปฏิรูปชั่วโมงการเรียนภาษาจีนของโรงเรียน ซึ่งเดิมการจัดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาจีนเป็นการจัดโดยโรงเรียน ไม่มีเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจนซึ่งในบางโรงเรียนมีการจัด ชั่วโมงการเรียนเพียง 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

ธรรมชาติของการเรียนภาษาที่จะต้องมีความต่อเนื่อง และเป็นการฝึกทักษะมากกว่าการเรียนรู้ โดยประกาศดังกล่าวกำหนดให้ 1) ระดับประถมศึกษา จะต้องเรียนอย่างน้อย 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (วิชาเลือก) จะต้องเรียนอย่างน้อย 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (วิชาแผน) จะต้องเรียนอย่างน้อย 4 ชั่วโมง/สัปดาห์ 4) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิชาเลือก) จะต้องเรียนอย่างน้อย 4 ชั่วโมง/สัปดาห์ และ 5) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิชาแผน) จะต้องเรียนอย่างน้อย 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ ทั้งนี้การจัดชั่วโมงเรียนดังกล่าวขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน หากโรงเรียนใดสามารถจัด ชั่วโมงสอนได้มากกว่าที่ประกาศกำหนดก็สามารถทำได้ อย่างอิสระ

จากการศึกษา พบว่า การจัดหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การเรียนภาษาจีนของนักเรียน เช่น 1) การจัดชั่วโมงเรียน/สัปดาห์ 2) แบบเรียนที่เหมาะสมกับระดับภาษาของผู้เรียนและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนนั้น ๆ 3) หลักสูตรที่มีความต่อเนื่องของเนื้อหา และ 4) การออกแบบหลักสูตรที่สามารถใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2 ข้อจำกัดจากครูผู้สอน

ปัญหาข้อผิดพลาดในระบบการออกเสียง สัทอักษรจีนที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนไทย จากการรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่พบว่า กลุ่มนักเรียนระดับต้นจะมีอัตราข้อผิดพลาดที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนระดับกลางและระดับสูง ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้เป็นเรื่องปกติสำหรับผู้เรียนภาษาแต่ในโรงเรียนระดับประถม

ศึกษาและมัธยมศึกษาหลายแห่งได้เลือกใช้วิธีการจัดครูผู้สอนภาษาจีนชาวไทยมาสอนนักเรียนในระดับเบื้องต้น ซึ่งในกรณีการจัดครูไทยมาสอนการออกเสียงในระยะเริ่มต้นมีทั้งผลดีและผลเสีย ดังนี้

ผลดี 1) นักเรียนสามารถสื่อสารกับครูผู้สอนได้ด้วยภาษาแม่ 2) ครูผู้สอนสามารถอธิบายการออกเสียงได้อย่างชัดเจน และ 3) ประหยัดเวลาในการจัดการเรียน การสอน ผลเสีย 1) นักเรียนไม่สามารถออกเสียงได้แม่นยำตามระบบของการออกเสียงในภาษาจีน หากครูผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์การออกเสียงเป็นพิเศษ 2) มีผลกระทบต่อเนื้อที่การเรียนภาษาจีนในระดับกลาง และสูง และ 3) เป็นผลให้นักเรียนออกเสียงผิดถาวร

ดังนั้นในการเรียนระดับต้นของนักเรียนไทย ควรเป็นการจัดการเรียนรู้แบบทวิภาคี คือ มีทั้งครูไทยและครูจีน โดยให้บทบาทครูไทยในการอธิบายเรื่องวิธีและตำแหน่งของลิ้นในการออกเสียงสระและวรรณยุกต์ และให้บทบาทครูจีนในการออกเสียงเพื่อให้นักเรียนสามารถเลียนแบบและออกเสียงตามให้ได้ใกล้เคียงที่สุด ในกรณีที่พบว่า นักเรียนไทยมีการออกเสียงไม่ชัดเจน จะต้องเป็นหน้าที่ของครูไทยและครูจีนช่วยกันให้คำแนะนำ โดยให้ครูไทยเป็นผู้ให้ข้อมูลกับครูจีนเรื่องจุดเด่นในการออกเสียงของภาษาไทยหรือปัจจัยการถ่ายโอนทางภาษาเชิงบวกและเชิงลบที่ส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนไทยเกิดปัญหาการออกเสียงนั้น ๆ และให้ครูจีนเป็นผู้ชี้แนะวิธีที่ถูกต้องรวมทั้งสืบค้นหาวิธีที่จะอำนวยความสะดวกให้นักเรียนไทยออกเสียงในระบบภาษาจีนให้ได้ถูกต้องใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

ในมิติของการให้ครูจีนเป็นผู้รับผิดชอบสอนนักเรียนไทยในระดับต้น ปัญหาที่พบ คือ ครูผู้สอนไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ไม่สามารถสื่อสารกับนักเรียนได้เนื่องจากสื่อสารภาษาไทยได้น้อยและนักเรียนก็ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ การอธิบายเรื่องระบบการออกเสียงไม่ชัดเจน เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้รับการสนับสนุนครูอาสาสมัครจีนจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ในแต่ละปีการศึกษามากกว่า 1,500 คน ซึ่งครูอาสาสมัครจีนถึงแม้ว่าเป็นครูที่จบสาขาการสอนภาษาจีนเพื่อชาวต่างชาติ หรือการสอนภาษาจีนนานาชาติก็ตาม แต่ครูเหล่านี้ไม่เคยมีประสบการณ์สอน อีกทั้งไม่มีความเข้าใจในธรรมชาติและลักษณะนิสัยของนักเรียนไทย ทำให้การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการชั้นเรียนมีปัญหาอยู่บ่อยครั้ง และเมื่อครูอาสาสมัครสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ระบบการศึกษาของไทย และการจัดการเรียนการสอนได้แล้ว ครูอาสาสมัครจีนเหล่านั้นก็หมดวาระในการปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย และจะต้องเดิน

ทางกลับประเทศจีนทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง และในการสรรหาครูเพื่อปฏิบัติหน้าที่สอนนั้นก็มักพบว่า ครูจีนในแต่ละภูมิภาคของประเทศจีนมีสำเนียงที่ต่างกัน ซึ่งถือได้ว่าปัจจัยนี้เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเรียนภาษาจีนเรื่องระบบการออกเสียง

2.3 ข้อจำกัดจากผู้เรียน

นักเรียนไทยที่เรียนภาษาจีนในระดับเริ่มต้น เป็นกลุ่มผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาจีนใหม่ในประเทศไทย ซึ่งขาดแคลนทางภาษา ครูเจ้าของภาษา สื่อการเรียนรู้ ฯลฯ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มรูปแบบ ประกอบกับการรับรู้ทางภาษาของนักเรียนไทยยังไม่ถึงขั้นที่สามารถแยกแยะถึงความชัดเจนของภาษาได้ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถจำแนกได้ว่าภาษาที่ตนเองได้ยินเป็นภาษาจีน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ แต่ยังไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่จะสามารถแยกแยะได้ว่าภาษาจีนที่ตนได้ยินนั้นเป็นภาษาจีนท้องถิ่นประเภทไหน หรือภาษาจีนกลางที่มีความชัดเจนมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้เรียนอาจเกิดความสับสนในการรับฟังทำให้เชื่อและปฏิบัติในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เช่น การเลียนแบบการออกเสียงที่ไม่ถูกต้อง

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีการเชื่อมโยงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ระบบออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนสามารถรับข่าวสาร ความรู้ หรือข้อมูลได้มากและรวดเร็วขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าแยกข้อมูลที่มีประโยชน์และการจำแนกข้อมูลขยะออกจากระบบ ข้อมูลและสื่อสารณะบางประเภทเป็นข้อมูลทางภาษาที่มีอิทธิพลและผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง เช่น การออกสื่อของดารานักแสดง นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งผู้เรียนอาจชื่นชอบเป็นพิเศษ กระทั่งมีการเลียนแบบหรือจดจำ ลักษณะการพูด การออกเสียงซึ่งอาจเป็นการออกเสียงภาษาจีนกลางที่ไม่ชัดเจน

กรณีข้างต้นมีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ “มะเร็งทางภาษา” (语言癌) มีการเผยแพร่ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2557 กล่าวถึงการใช้ภาษาของคนรุ่นใหม่ที่มีความฟุ่มเฟือย ไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับ การออกเสียง หลักไวยากรณ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของคนรุ่นใหม่ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์มะเร็งทางภาษาขึ้น คือ การเลียนแบบผู้มีชื่อเสียง การใช้ภาษาจีนแบบตะวันตก การใช้ภาษาของสื่อสารณะ การออกเสียง ลักษณะการพูด การใช้คำ และหลักไวยากรณ์ (Li Yuming, 2017) ซึ่งผู้เรียนในระดับต้นไม่มีความรู้เพียงพอในการคัดสรรการใช้ที่ถูกต้องหรือจำแนกได้ว่าการออกเสียงหรือการพูดที่ถูกต้องเป็นอย่างไร ทำให้เกิดเป็นการเลียนแบบที่ไม่ถูกต้องซึ่งส่งผลให้การออกเสียงมี

ความผิดพลาดหรือมีการใช้คำที่ฟังเพี้ยน ไม่ถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์จีน เป็นต้น เช่น การพูดแนะนำตัวเองที่มีการออกเสียงและรูปปากของการพูดที่ผิดแบบทำให้เสียงที่พูดออกมา ไม่ถูกต้อง หรือมีการออกเสียงเลียนแบบสำเนียงภาษาจีน ท้องถิ่น หรือดารานักแสดง นักร้อง เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การออกเสียงในภาษาจีนที่ผู้เรียนมักใช้วิธีเทียบเคียงกับภาษาแม่ ในพยางค์ สระ และวรรณยุกต์ต่าง ๆ และการออกเสียงในภาษาไทยที่มีการเน้นคำหลังและออกเสียงยาวในภาษาพูด (Zhengying, 2002) ทำให้การออกเสียงในภาษาจีนมีความไม่กระชับและทำให้การออกเสียงเบาของภาษาจีนมีความผิดพลาด ไม่ชัดเจน

การถ่ายโอนทางภาษาเชิงลบ ทำให้การออกเสียงเกิดความผิดพลาดและคลาดเคลื่อน ซึ่งในภาษาไทยไม่มีกลุ่มเสียงม้วนลิ้น (舌尖后音) พยางค์เสียง zh, ch, sh ทำให้ขณะออกเสียงพยางค์ดังกล่าวนักเรียนไทยจึงมีความสับสนในการวางตำแหน่งลิ้น อีกทั้งความสูงของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกันภาษาไทยและภาษาจีน กล่าวคือภาษาไทยมีโทนเสียงที่ต่ำกว่าภาษาจีน ทำให้การออกเสียงวรรณยุกต์เกิดความไม่ชัดเจนและคลาดเคลื่อนเมื่อเกิดการผันเสียงในภาษาจีน (Jianqin, 2009)

ผู้วิจัย พบว่า นอกจากปัจจัยดังกล่าว การออกเสียงสัทอักษรจีนในรูปแบบเก่าก็เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่ง ที่ทำให้การออกเสียงภาษาจีนของผู้เรียนมีความคลาดเคลื่อนไม่ชัดเจน อีกทั้งรูปปากในการออกเสียงภาษาจีนนั้นมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนหากครูผู้สอนไม่ได้ตระหนักถึงเนื้อหาดังกล่าวก็อาจเป็นสาเหตุในการออกเสียงที่ไม่ชัดเจนสมบูรณ์ได้เช่นกัน นอกจากนี้จากการสังเกตการณ์และลงพื้นที่ทั้ง 4 ภูมิภาค ผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนมีการเลียนแบบการออกเสียงสำเนียงภาษาจีนของผู้มีชื่อเสียง นักร้องนักแสดง ซึ่งเป็นการออกเสียงที่ไม่ถูกต้อง กลายเป็น “มะเร็งทางภาษา” ที่เป็นส่วนเกินของการสื่อสารซึ่งนอกจากไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการออกเสียงแล้วยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้เกิดเป็นข้อผิดพลาดถาวรในการออกเสียงภาษาจีน

สรุป

ปัจจัยที่มีผลต่อการออกเสียงในภาษาจีนของนักเรียนไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ การออกเสียงในพยางค์ สระ วรรณยุกต์

เป็นต้น และปัจจัยภายนอก เช่น การวางหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียน ชั่วโมงเรียน/สัปดาห์ ครูผู้สอนที่มีความต่างกันทั้งครูชาวไทยและครูชาวจีน และการเลียนแบบการออกเสียงของผู้มีชื่อเสียง นักแสดง นักร้องของจีน

ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหการออกเสียงสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1. ในเชิงนโยบาย โรงเรียนจะต้องมีการปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับโรงเรียนของตน มีการจัดชั่วโมงเรียนที่เหมาะสม เลือกใช้แบบเรียนที่เหมาะสมกับระดับภาษาของนักเรียน สามารถถึงจุดเด่นของชุมชน สังคมและทรัพยากรแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนภาษาจีน มีการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนให้ความรู้กับนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถมีโอกาสได้เรียนรู้กับครูผู้สอนเจ้าของภาษาหรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสกับชาวจีนโดยตรง
2. การจัดการชั้นเรียน ควรมีการควบคุมจำนวนของนักเรียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา
3. ในการเรียนระบบเสียงในภาษาจีน ไม่ควรให้นักเรียนเทียบเคียงการออกเสียงกับการออกเสียงในภาษาไทย ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ระบบสัทอักษรจีนในการจดบันทึกและฝึกออกเสียงกับสัทอักษรจีน
4. ครูผู้สอนภาษาจีนชาวไทย ควรมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของภาษาจีน สามารถให้คำแนะนำและชี้แจงข้อแตกต่างระหว่างภาษาต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนชาวจีน และสามารถให้ข้อชี้แนะกับครูผู้สอนภาษาจีน ในกรณีที่ครูผู้สอนเหล่านั้นไม่สามารถออกเสียงภาษาจีนได้อย่างถูกต้องชัดเจน นอกจากครูผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการออกเสียงภาษาจีนของผู้เรียน วิจัยศึกษาหาวิธีในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับนักเรียนของตนเองให้ได้มากที่สุด ใช้สื่อและนวัตกรรมในการช่วยออกเสียงภาษาจีนที่เป็นมาตรฐานจากช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น
5. ในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมหรือเครื่องมือช่วยในการออกเสียงผ่านระบบออนไลน์ ระบบอินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชัน จะต้องเลือกสรรให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และเครื่องมือช่วยเหล่านั้นจะต้องเป็นสื่อที่ได้มาตรฐานถูกต้อง แม่นยำ ซึ่งจะไม่ส่งผลเสียต่อผู้เรียนในอนาคตหรือทำให้การออกเสียงของผู้เรียนมีความผิดพลาด ไม่ชัดเจนจนกลายเป็นข้อผิดพลาดถาวร

References

- Benedict, P. K. (1976). "Austro-Thai And Austroasiatic." Paper presented at the First International Conference on Austroasiatic Linguistics (FICAL), Honolulu, Hawaii, January 1973. Published in *Austroasiatic Studies Part I*, edited by Brown, 1-36. Honolulu: University of Hawaii.
- Haiyang, L. (2010). *An analysis of Chinese phonetic errors by Thai students*. China, Guangxi: *Journal of Language and Literature Studies*, 4, 26-28.
- Jianqin, W. (2009). *The Study of Second Language Acquisition*. Beijing: The Commercial Press.
- Jina and Jian Qixian. (2004). An analysis of basic Chinese language errors by Thai student. *Journal of Yunnan Normal University*, 3, 46-49.
- Zhengying, C., & Wen, C. (2002). An analysis of Chinese language pronunciation errors by Thai students. *Journal of World Chinese Language Teaching*, 2, 86-93.
- 李宇明.两岸语言文字调查与语文生活[M].北京: 商务印书馆, 2017
- 齐沪扬.现代汉语[M].北京: 商务印书馆, 2007
- 黄伯荣.现代汉语[M].北京: 高等教育出版社, 2011